

Paeonia wittmanniana

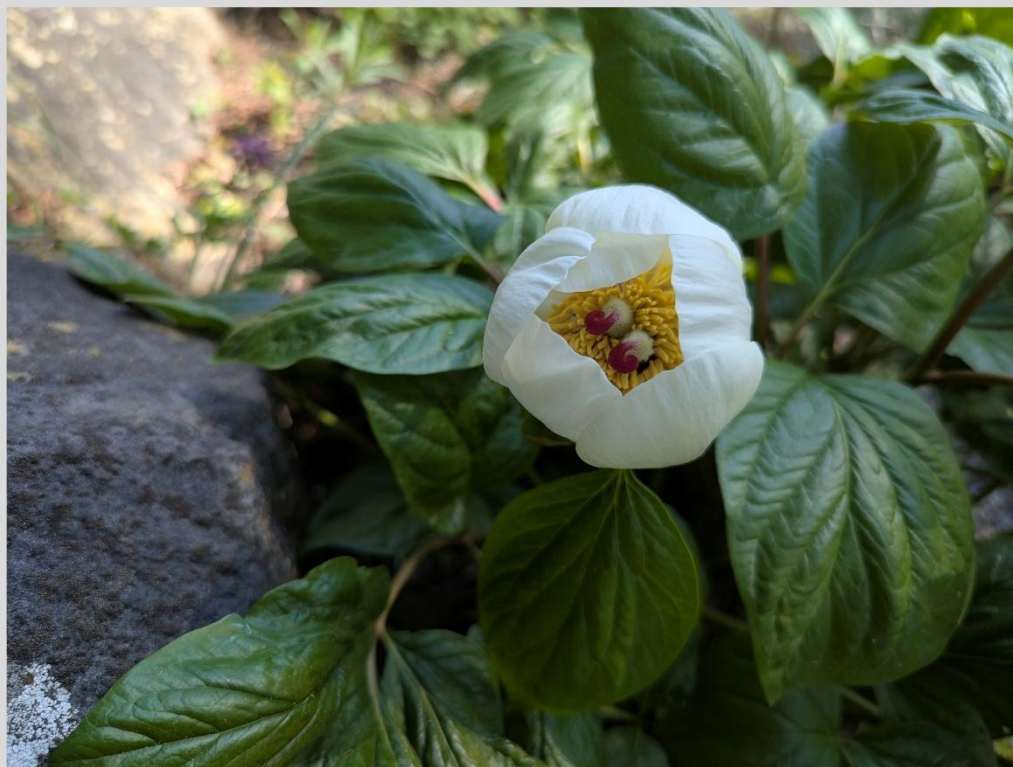

Foto: Piet Kok

Nomenclatuur en Etymologie

De botanische naam *Paeonia wittmanniana* eert een persoon en verwijst naar een kenmerk van de plant. De geslachtsnaam *Paeonia* is afgeleid van Paeon (Oudgrieks: Παιών), de god van de genezing in de Griekse mythologie, die geassocieerd werd met planten met geneeskrachtige eigenschappen. De soortaanduiding *wittmanniana* is een eerbetoon aan de 19e-eeuwse Baltisch-Duitse botanicus en tuinbouwkundige Ernst Wittmann (1846-1921), die veel onderzoek deed naar de flora van de Kaukasus, het gebied waar deze pioenroos van nature voorkomt. De volledige naam herinnert dus aan deze botanicus en plaatst de plant binnen het geslacht van de pioenen. In het Nederlands wordt de plant soms Wittmanns pioen genoemd.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Paeonia wittmanniana* plaatst deze prachtige, vroegbloeiende pioenroos binnen een specifieke hiërarchie van biologische indelingen:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Saxifragales
- Familie: Paeoniaceae (Pioenroosfamilie)
- Geslacht: *Paeonia* (Pioenroos)
- Sectie: *Paeonia* sect. *Paeonia*
- Soort: *Paeonia wittmanniana*

Synoniemen

Er zijn enkele synoniemen bekend voor *Paeonia wittmanniana*, die voornamelijk verwijzen naar oudere classificaties of onjuiste identificaties. Deze omvatten:

- *Paeonia caucasica* (Schrenk) Schipczinsky (deze naam wordt nu beschouwd als een aparte soort of een synoniem van een andere soort)
- *Paeonia macrophylla* auct. non (Alb.) Krylov (een onjuiste toepassing van een andere soortnaam)

De naam *Paeonia wittmanniana* is echter de algemeen geaccepteerde en correcte benaming.

Variëteiten

Binnen *Paeonia wittmanniana* worden soms enkele variëteiten of vormen onderscheiden, voornamelijk op basis van kleine verschillen in bloemkleur of -vorm. Deze worden echter niet altijd consequent erkend in alle botanische bronnen. Een bekende vorm is:

- *Paeonia wittmanniana* f. *macrophylla* (Alb.) Kem.-Nath.: Deze vorm heeft grotere bladeren dan de typische *Paeonia wittmanniana*. De taxonomische status als een form of variëteit wordt echter nog bediscussieerd.

Cultivars

Paeonia wittmanniana is een aantrekkelijke soort die ook in de tuinbouw gewaardeerd wordt, zowel om zijn vroege bloei als om zijn unieke, zachte gele bloemen. Er zijn verschillende cultivars van deze soort ontwikkeld, vaak door kruising met andere pioenen om bepaalde eigenschappen te versterken of nieuwe kleuren te introduceren. Enkele bekende cultivars zijn:

- 'Avalanche': Een cultivar met halfge vulde tot gevulde, crèmewitte bloemen met een subtiele gele gloed in het centrum.
- 'Claire de Lune': Een zeer populaire cultivar met enkelvoudige, zachte citroengele bloemen en opvallende gele meeldraden in het centrum.
- 'Golden Delight': Een cultivar met halfge vulde, heldergele bloemen die later iets lichter worden.
- 'Moonrise': Een cultivar met enkelvoudige tot halfge vulde, zachtgele bloemen die een komvormige uitstraling hebben.

- 'Semi-Plena': Zoals de naam al suggereert, een vorm met halfgevulde bloemen van een zachte, crèmekleurige tot lichtgele tint. Deze wordt soms ook als de typische soortvorm in cultuur aangeboden.
- 'Ellen Cowley': Een hybride met *Paeonia mlokosewitschii*, maar vertoont kenmerken van *Paeonia wittmanniana* met zachtgele, halfgevulde bloemen.
- 'Prairie Moon': Eveneens een hybride die de zachte gele kleur van *Paeonia wittmanniana* combineert met andere gewenste eigenschappen.

Deze cultivars bieden een scala aan zachte gele tinten en verschillende bloemvormen, waardoor *Paeonia wittmanniana* en zijn afgeleiden een waardevolle aanvulling zijn op de voorjaars- en vroege zomerborder.

Familie

Paeonia wittmanniana behoort tot de familie Paeoniaceae, de pioenroosfamilie. Deze kleine familie omvat slechts één geslacht, *Paeonia*, met ongeveer 30 tot 40 soorten die voorkomen in gematigde streken van Europa, Azië en het westen van Noord-Amerika. Pioenen zijn geliefd om hun grote, vaak geurende bloemen en worden al eeuwenlang in tuinen gekweekt. Ze zijn langlevende, vaste planten met opvallend blad en een rijke bloei.

Hoogte

Paeonia wittmanniana is een kruidachtige, overblijvende plant die een hoogte van ongeveer 60 tot 90 centimeter kan bereiken tijdens de bloei. De plant heeft stevige stengels die de grote bloemen goed kunnen dragen. De hoogte is afhankelijk van de groeiomstandigheden en de leeftijd van de plant.

Bloemkleur

De bloemen van *Paeonia wittmanniana* zijn de belangrijkste sierwaarde van de plant. De typische bloemkleur is een zacht citroengeel tot crèmekleurig geel. De bloemen kunnen enkelvoudig, halfgevuld of gevuld zijn, afhankelijk van de vorm en de cultivar. De bloemen hebben vaak een diameter van 10 tot 15 centimeter en kunnen een subtiele, aangename geur verspreiden.

Bladkleur

De bladeren van *Paeonia wittmanniana* zijn groot en diep ingesneden, met meerdere lancetvormige tot ovale deelblaadjes. De bladkleur is een fris groen tot blauwgroen. Het bladwerk is decoratief en blijft aantrekkelijk gedurende het hele groeiseizoen, ook na de bloei.

Bloeiperiode

Paeonia wittmanniana is een van de vroegst bloeiende pioenen. De bloeiperiode vindt doorgaans plaats in het late voorjaar, meestal in mei. De zachte gele bloemen verschijnen relatief vroeg in het pioenenseizoen en vormen een mooi contrast met de later bloeiende, meer gangbare pioenen.

Standplaats

Paeonia wittmanniana gedijt het beste op een standplaats in de volle zon, hoewel lichte schaduw in de heetste uren van de dag getolereerd wordt. De plant prefereert een diepe, vruchtbare, goed doorlatende maar vochthoudende bodem. Een neutrale tot licht alkalische pH-waarde is ideaal. Het is belangrijk dat de grond in de winter niet te nat is, omdat dit tot wortelrot kan leiden. Een goede drainage is essentieel.

Herkomst

Paeonia wittmanniana is inheems in de Kaukasus, een bergachtige regio op de grens van Europa en Azië, met name in Georgië en aangrenzende gebieden. De plant komt voor in lichte bossen en op rotsachtige hellingen.

Soort Gewas

Paeonia wittmanniana is een meerjarige, kruidachtige plant. De plant sterft in de herfst bovengronds af, maar de wortelstok overleeft de winter en produceert in het voorjaar weer nieuwe scheuten. Pioenen zijn langlevende planten die op een geschikte standplaats vele jaren kunnen overleven en bloeien.

Vermeerderingswijze

Paeonia wittmanniana kan op verschillende manieren worden vermeerderd:

- **Zaad:** Vermeerdering via zaad is mogelijk, maar duurt lang (meerdere jaren tot de eerste bloei) en de nakomelingen zijn niet altijd identiek aan de ouderplant. Zaaien gebeurt bij voorkeur in de herfst na de rijping van de zaden.
- **Scheuren:** De meest gebruikelijke methode voor vermeerdering van pioenen is door het scheuren van de wortelstok in de late zomer of vroege herfst, wanneer de plant in rust is. Elk deel moet enkele gezonde ogen (groeipunten) en voldoende wortels hebben.
- **Enten:** In sommige gevallen worden waardevolle cultivars geënt op de wortels van sterke, groei krachtige soorten om sneller een bloeiende plant te verkrijgen.

Klimaatzone (USDA-zones)

Paeonia wittmanniana is goed winterhard en is geschikt voor USDA-zones 3 tot 8. De plant verdraagt strenge winters goed en bloeit betrouwbaar in het voorjaar. De zomerhitte wordt

over het algemeen ook goed verdragen, mits de bodem voldoende vochtig blijft en de plant eventueel wat bescherming krijgt tegen de felste middagzon in warmere klimaten.

Insecten

De bloemen van *Paeonia wittmanniana* trekken verschillende bestuivende insecten aan, waaronder bijen en hommels, die worden gelokt door de kleur en de nectar. Pioenen kunnen soms last hebben van mieren die op de knoppen afkomen vanwege de suikerhoudende afscheiding, maar deze mieren veroorzaken over het algemeen geen schade en kunnen zelfs helpen bij de bescherming tegen andere schadelijke insecten. Bladluizen en trips kunnen af en toe voorkomen, maar zelden in ernstige mate. Botrytis (grauwe schimmel) kan een probleem zijn bij vochtig weer, vooral tijdens de bloei.

Bronvermelding

- Halda, J. J., & Waddick, J. W. (2004). *The Genus Paeonia*. Timber Press.
 - Kemularia-Nathadze, M. T. (1961). *Paeonia L. in Georgia*. Publishing House of the Academy of Sciences of the Georgian SSR.
 - Plants of the World Online. (z.j.). *Paeonia wittmanniana* Hartwiss ex Lindl. Royal Botanic Gardens, Kew.
<http://www.plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:772305-1>
 - Tropicos.org. (z.j.). *Paeonia wittmanniana* Hartwiss ex Lindl. Missouri Botanical Garden.
<https://tropicos.org/name/24100031>
 - USDA Germplasm Resources Information Network. (z.j.). *Paeonia wittmanniana* Hartwiss ex Lindl. National Plant Germplasm System. <https://npgsweb.ars-grin.gov/gringlobal/taxonomydetail.aspx?id=27106>
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Paeonia</i> (naar de Griekse god van de genezing Paeon), <i>wittmanniana</i> (ter ere van de botanicus Ernst Wittmann).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Clade: Tracheophytes, Orde: Saxifragales, Familie: Paeoniaceae, Geslacht: <i>Paeonia</i> , Sectie: <i>Paeonia</i> , Soort: <i>Paeonia wittmanniana</i> .
Synoniemen	<i>Paeonia caucasica</i> (deels), <i>Paeonia macrophylla</i> auct. non (Alb.) Krylov (onjuist).
Variëteiten	<i>Paeonia wittmanniana</i> f. <i>macrophylla</i> (grotere bladeren, taxonomische status bediscussieerd).
Cultivars	'Avalanche' (crèmewit/geel, halfgevuuld/gevuuld), 'Claire de Lune' (zachtgeel, enkelvoudig), 'Golden Delight' (heldergeel, halfgevuuld), 'Moonrise' (zachtgeel, enkelvoudig/halfgevuuld), 'Semi-Plena' (crème/lichtgeel, halfgevuuld), 'Ellen Cowley' (geel, halfgevuuld, hybride), 'Prairie Moon' (geel, hybride).
Familie	Paeoniaceae (Pioenroosfamilie).
Hoogte	60 tot 90 centimeter.
Bloemkleur	Zacht citroengeel tot crèmekleurig geel.
Bladkleur	Fris groen tot blauwgroen, diep ingesneden.
Bloeiperiode	Mei (laat voorjaar).
Standplaats	Volle zon (lichte schaduw in hete klimaten), diepe, vruchtbare, goed doorlatende en vochthoudende bodem.
Herkomst	Kaukasus (Georgië en aangrenzende gebieden).
Soort Gewas	Meerjarige kruidachtige plant.
Vermeerderingswijze	Zaad (duurt lang), scheuren (gebruikelijk), enten (voor cultivars).
Klimaatzone (USDA)	USDA-zones 3 tot 8.
Insecten	Bestuiving door bijen en hommels. Mieren op knoppen (onschadelijk/nuttig), soms bladluizen en trips, Botrytis bij vochtig weer.